

**KAMU KURUMLARI ARAşTIRMA VE GELİşTİRME
PROGRAMI KAPSAMINDA ÖNERİLEN PROJELERİN
PANEL YÖNTEMİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİşKİN
YÖNERGE (*)**

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1- Bu Yönerge; TÜBİTAK'a Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projeleri Destekleme Programı kapsamında önerilen projenin panel yöntemi ile değerlendirilmesi sürecinde uygulanacak usul ve kurallar ile bu süreçte görevlendirilen panelist ve moderatörlerin sorumluluklarını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Dayanak

Madde 2- Bu Yönerge, 17/07/1963 tarihli ve 278 Sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kamu Kurumları Araştırma Geliştirme Projeleri Destekleme Programına ve TÜBİTAK Birimlerince Yürütölen Projelere İlişkin Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

Madde 3- Bu Yönergede geçen:

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu,

(*) Bilim Kurulunun 08.07.2007 tarih ve 155 sayılı toplantısında kabul edilmiştir.

- ARDEB:** Araştırma Destek Programları Başkanlığını,
GYK: İlgili Grup Yürütme Komitesini,
GYKS: İlgili Grup Yürütme Komitesi Sekreterliğini,
GYK Sekreteri: İlgili Grup Yürütme Komitesi Sekreterini,
Grup: Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Programını yürüten, Kamu Araştırmaları Grubu, Savunma ve Güvenlik Teknolojileri Araştırma Grubu ile Uzay Teknolojileri Araştırma Grubunun her birini,
- KAMAG:** Kamu Araştırmaları Grubunu,
SAVTAG: Savunma ve Güvenlik Teknolojileri Araştırma Grubunu,
UZAG: Uzay Teknolojileri Araştırma Grubunu,
SYM: Sözleşme Yönetimi Müdürlüğünü,
Panel: Projelerin değerlendirilmesi amacıyla, projeye ilgili konularda uzman kişilerden oluşturulan kurulu,
Panelist: Projeleri belirli kurallar çerçevesinde değerlendiren, daha önce etik ihlali nedeniyle ceza almamış, değerlendirdiği projenin ekibi ile çıkar çatışması/çakışması bulunmayan ve bu yönergede belirtilen usul ve sorumluluklar çerçevesinde görevlendirilen konu uzmanını,
Moderatör: GYK Sekreteri tarafından paneli yönetmek üzere, GYK üyeleri, Danışma Kurulu üyeleri veya Grupta görevli Bilimsel Programlar Uzmanları arasından görevlendirilen kişiyi,

Müşteri: Ar-Ge'ye dayalı çözüme ihtiyacı olan ve bu ihtiyacının karşılanması amacıyla Proje Yürütücüsü Kurum/Kuruluş(ları) TÜBİTAK'ın onayına sunulmak üzere belirleyen, bu kurum ve kuruluşlarla yaptığı protokol çerçevesinde Ar-Ge projesinin amacını, kapsamını, süresini, bütçesini, şartlarını ve beklenen sonuçlarını tanımlayan, proje çıktılarını kullanmayı taahhüt eden, Proje Öneri Formunu ve Proje destekleme sözleşmesini, proje yürütücüsü kurum/kuruluşlar ile müştereken imzalayan, TÜBİTAK'a destek başvurusunda bulunan, proje destek başvurusunun kabul edilmesi ve sözleşme imzalanması durumunda projenin izlenmesi, denetlenmesi ve TÜBİTAK ile eşgüdümünün sağlanmasından sorumlu olan kamu kurumunu/kuruluşunu,

Proje Sorumlusu: Proje önerilerini içerik ve format yönünden inceleyerek, değerlendirmeye uygun hale getirilmesini sağlamak; projeler için panelist, izleyici aday önerilerini oluşturarak GYK onayına sunmak; değerlendirme süreci tamamlanan projelerin GYK'da görüşülmesi için gerekli çalışmaları yapmak; GYK'nın aldığı kararların uygulanmasını sağlamak üzere GYK Sekreteri tarafından görevlendirilen ilgili Bilimsel Programlar Uzmanını,

Proje Yürütücüsü

Kurum/Kuruluş(lar): Proje hazırlama ve proje yürütme, beceri, deneyim ve altyapısına sahip; projenin bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki her türlü sorumluluğunu taşıyan, Müşteri ve

TÜBİTAK ile birlikte proje destekleme sözleşmesini imzalayan, projenin yürütüldüğü kamu Ar-Ge birimi, üniversite, TÜBİTAK birimi ve/veya özel kuruluşu,

Proje Yürütücüsü/

Yürütücüleri (PY): Proje Yürütücüsü Kurum/Kuruluş(lar) tarafından sorumluluğu altındaki proje faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla görevlendirilen ve proje yürütme sorumluluğunu taşıyan kişiyi veya kişileri,

YBS: Yönetim Bilgi Sistemini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Değerlendirme Süreci

Ön Değerlendirme

Madde 4- Yeni önerilen projenin temel bilgileri, ARDEB çalışanları tarafından YBS'ye girilerek geçici proje numarası alınır ve bunu takiben proje önerileri değerlendirilmek üzere ilgili Gruba teslim edilir.

GYK Sekreteri tarafından proje önerisine Proje Sorumlusu atanır. Proje Sorumlusu proje önerisini içerik ve format yönünden inceler. Eksikliklerin tespit edilmesi durumunda, tamamlanmasını sağlamak amacıyla resmi yazı veya elektronik posta ile Müşteriye ve proje yürütücüsü kurum/kuruluşa bildirilir.

Eksiklik tespit edilmeyen proje önerisine, Proje Sorumlusu tarafından panelist adayları belirlenir ve görüşülmek üzere proje hakkında özet bilgi ile birlikte GYK'ya sunulur.

Proje önerisinin araştırma ve geliştirme projesi kriterlerini taşımaması veya alt yapıya yönelik bir proje önerisi olması veya

TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma Projeleri Destekleme Programı Kapsamındaki Projelere İlişkin İdari ve Mali Esaslar'ına uygun olmaması durumlarında; GYK, proje önerisinin değerlendirmeye alınmamasına karar verebilir.

Proje sorumlusunun proje önerisinin değerlendirme kriterlerini karşılamadığı yönünde bir değerlendirme yapması durumunda; GYK, projenin konu uzmanı kişilerce değerlendirilmesini isteyebilir. Gelen uzman görüşleri doğrultusunda projenin detaylı değerlendirilmesi için panel oluşturulması yönünde karar alabilir veya projeyi red edebilir.

Panellerin Oluşturulması ve Panelistlerin Belirlenmesi

Madde 5- GYK'da projenin değerlendirilmesi yönünde karar alınması durumunda; GYK, projenin kapsamına göre panelistlerin sayısını ve panele katılacak panelist adaylarını yedekleriyle birlikte belirler. Panelist seçiminde, "Kamu Projelerinde Panelist, İzleyici, Hakem ve Danışmanların (PIHD) Uymaları Gereken İlke/Etik Kurallar" daki maddelerin göz önünde bulundurulması gerekir. Ayrıca, TÜBİTAK programlarında önceki panellere katılan panelistlere ait değerlendirmeler dikkate alınarak, kurumlar ve üniversiteler arası yaygın dağılımın korunmasına özen gösterilir.

GYKS tarafından, Müşteri görüşü (SAVTAG ve UZAG Projelerinde) alınarak GYK'da belirlenen panelist adayları ile temasa geçilir ve belirlenen tarihlerde panel teşkil edilir. Panel en az bir iş günü sürer.

Belirlenen panelist adayları arasında, herhangi bir nedenle panelist olamayacak olanlar için yedek panelistler arasından yeni panelist(ler) usullere uygun olarak belirlenir. Müşteri görüşünün (SAVTAG ve UZAG Projelerinde) alınması, panelist seçiminin her safhasında yapılır.

Panellerin sekreteryası işlemleri GYKS tarafından yürütülür.

Panel Süreci

Madde 6- Panel süreci, proje önerisi ve eklerinin incelenerek değerlendirilmesi; projeye puan verilmesi ve panel raporunun hazırlanması aşamalarından oluşur.

Ayrıca gerektiği durumda proje yürütücüsü kurum/kuruluş(lar)un Ar-Ge yeterliliğini değerlendirmek üzere, panel içerisinden seçilen panelist(ler) tarafından belirlenen bir tarihte, yerinde ziyaret yapılır. Bu ziyarette, panelist tarafından “Kurumsal Ar-Ge Yeteneği Değerlendirme Formu” doldurulur.

GYKS tarafından panel öncesinde projenin gizlilik durumu dikkate alınarak panelistlere proje önerisi, proje önerisi değerlendirme formu ve eki, etik kurallar belgesi elektronik ortamda veya posta yolu ile gönderilir. Ayrıca, panelistin bağlı olduğu kurum/kuruluşa da gerektiğinde yazı ile bildirilir. Müşteriye GYKS tarafından, panelin toplanacağı tarih(ler) ve panel programı hakkında bilgi yazı ile gönderilir.

Proje önerisi ve bütün ekleri, panel tarihinden önce panelistlere incelemeleri için gönderilir. Belgelerin gizlilik dereceli olması durumunda, panelistlere bu belgeler panel öncesi gönderilemeyeceğinden; proje ile ilgili belgeleri inceleyebilmeleri için panel süreci içinde zaman ayrılır. Her bir panelist bireysel değerlendirme formunu doldurarak panelden önce ilgili Gruba iletir.

Panel iki oturumdan oluşur. İlk oturumda proje yürütücüsü proje önerisi ile ilgili olarak, öneri değerlendirme formu kriterleri esas olmak üzere bilgi verir. Panelistler, proje önerisini daha iyi anlamaya yönelik olarak proje yürütücüsü ve müşteri kurum temsilcilerine sorular sorarlar ve öneride bulunabilirler.

İkinci oturumda, moderatör, proje sorumlusu ve panelistler projeyi değerlendirmeye devam ederler. Panelistler sırayla projenin değerlendirmesini teşkil eden üç kriter hakkında değerlendirmelerini yaparlar. Kapalı oy ve açık tasnif şeklinde projenin panel puanlaması yapılır. Her bir panelist belirlenen usullere uygun olarak projeye puan verir. Moderatör tarafından projenin panel puanı açıklanır. Panelistlerce, panel puanını yansıtacak şekilde “panel raporu” hazırlanır. Panel raporunda, projenin değerlendirme kriteri esas olmak üzere, varsa eksikliklerinin neler olduğu ve proje bütçe taleplerinin her faslı, uygunluk yönünde değerlendirilir ve öneriler vurgulanır.

Panel süreci içerisindeki bütçe değerlendirmelerine SYM uzmanları da katılır. Panel raporunun her sayfası panelistlerce paraflanıp, son sayfası ile panel puan tablosu imzalanır.

Moderatör ve proje sorumlusu tartışmalarda bilimsel görüş belirtmez, yönlendirme yapmaz ve oylamaya katılmaz. Ancak, konulara açıklık getirilmesi amacı ile soru sorabilir, esaslar ve yönergelerle ilgili görüş bildirebilir.

Etik kurallar kapsamında panelistin, panel gününden önce çıkar çatışması/çakışması olduğunun tespiti durumunda panelistliği iptal edilir.

Madde 7- Proje önerisi, panelin tamamlanmasından sonra GYK tarafından, panel puanı ve panel raporu dikkate alınarak karara bağlanır.

Karar aşamasında GYK tarafından uygulanacak usuller aşağıdadır:

- a) **Projenin Kabul Edilmesi:** GYK, panel puanı ve panel raporu sonucunda revize gerekmeden projenin önerildiği şekliyle desteklenmesine karar verebilir.
- b) **Ar-Ge Niteliği, Yaygın Etki ve Yapılabilirlikten Birisinin İyi Değil/Yetersiz Olması:** Panel raporunda, Ar-Ge niteliği, yaygın etki ve yapılabilirlik konularından birisinin iyi değil/yetersiz olması durumunda, GYK, bu olumsuzlukla ilgili tekrar yeni bir panel oluşturulmasına karar verebilir. GYK, ikinci panel tarafından hazırlanan panel raporuna göre projenin desteklenip desteklenmeyeceğine karar verir.
- c) **Projenin Desteklenmemesi:** GYK; panel puanı ve panel raporuna göre projenin desteklenmemesine karar verebilir. Bu karar GYKS tarafından Başkanlık Olur'una sunulduktan sonra gerekçeleri ile Müşteriye bildirilir.
- d) **Projenin Revize Edilmesi:** GYK, panel puanı ve panel raporuna göre projenin revize edilmesine karar verebilir. Bu durumda,

proje revizyonlarının yapılması amacıyla panel raporu müşteriye gönderilir. Revizyonları tamamlanan proje önerisi, revizyon kapsamına bağlı olarak görüşleri alınmak üzere panelistlere iletilebilir veya yeniden panel yapılabilir.

SAVTAG projelerinde. Müşteri tarafından revizyonları tamamlanarak gönderilen proje önerisi; Müşteri görüşü alınarak panelistler arasından projenin ve revizyonun kapsamı doğrultusunda GYK tarafından belirlenen yeterli sayıda panelistlere değerlendirilmek üzere iletilir. Müşteri görüşü ve belirlenen panelistler tarafından hazırlanan rapor, GYK tarafından değerlendirilerek projenin desteklenip desteklenmeyeceğine karar verilir.

GYK, revize sonrası panel raporunda belirtilen revizelerin kapsamına ve önemine göre gerekirse sadece Müşteri görüşünü yeterli görerek projenin desteklenip desteklenmeyeceğine karar verebilir.

Ayrıca, panel raporunda proje önerisinin yaygın etkisi ve /veya yapılabilirliğinin iyi değil/yetersiz olması halinde, GYK'da, panel tarafından bazı revizyonlar önerilmiş ise panel puanı ve raporu ile proje önerisinin Ar-Ge niteliğinin olması da dikkate alınarak panel raporunda belirtilen revizyonların gerçekleştirilmesi ile projenin yaygın etkisi ve/veya yapılabilirliğinin derecesinin artırılabilceği kanaati oluşması durumunda; GYK, Müşteri tarafından Proje Yürütücüsü Kurum/Kuruluş(lar)a panel raporunda yer alan revizelerin yaptırılması kararını alabilir. Yapılan revizeler, Müşteri görüşü alınarak panelistler arasından projenin ve revizelerin kapsamı doğrultusunda GYK tarafından belirlenen yeterli sayıda panelist tarafından değerlendirilir. Bu durumda, Müşteri görüşü ve panelistler tarafından hazırlanan rapor, GYK tarafından değerlendirilerek projenin desteklenip desteklenmeyeceğine karar verilir.

Gizlilik dereceli projelerin revizyonlarının değerlendirilmesi için panelistler TÜBİTAK'a veya Müşteri kuruma gelerek yerinde inceleme yaparlar.

GYK tarafından projenin desteklenmesine karar verilmesi durumunda, projenin yürürlüğe konması ve proje sözleşmesinin hazırlanması amacıyla, proje önerisi ve ekleri bir üst yazıyla GYKS tarafından SYM'ye iletilir. SYM, proje bütçesini mevzuat hükümlerine göre kontrol ederek destek bütçesini belirler ve sözleşmenin taraflarca imzalanmasını sağlayarak projeyi yürürlüğe koyar.

Bir Proje Önerisinin Panel Sonucunun İptali

Madde 8- İlgili Grup Yürütme Komitesi sekreteri ve/veya ARDEB Başkanı tarafından bir projenin usulüne uygun olamadan değerlendirildiğinin belirlenmesi ve/veya panelistlerin ya da moderatörlerin Madde 10'a aykırı durumlarının tespit edilmesi halinde panelin bu proje ile ilgili kararı, GYK veya ARDEB Başkanının önerisi ve Başkanlığın onayı üzerine iptal edilir. Proje önerisi, konusu ile ilgili ilk panelde yeniden değerlendirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Panelistlerin / Danışmanların Görev ve Sorumlulukları

Madde 9- TÜBİTAK tarafından görevlendirilen panelistler ve danışmanlar aşağıda belirtilen hususlara uymakla yükümlüdürler:

- a) Bilimsel kural ve kriterlere uymak ve uzmanlık alanına girmeyen hususlar varsa o hususlarla ilgili değerlendirme yapmaktan kaçınmak,
- b) Değerlendirmelerini objektif olarak yapmak; objektif davranmayı engelleyecek durumların varlığı halinde (tez hocası/öğrencisi olmak; son üç yıl içerisinde makale/tebliğ/proje gibi ortak çalışma yapmış veya yapmakta olmak; yakın gelecekte aynı kurumda çalışmaları/görevlendirilmeleri muhtemel olmak veya ilgili proje önerisinin hazırlanmasına katkıda bulunmuş olmak; daha önce yargıya intikal eden bir ihtilafın tarafları

- olmak; akraba veya boşanmış olsalar bile 3.derece dahil kan bağıyla veya 2. derece dahil sıhri hısımlık olmak; tarafsız davranmayı önleyecek derecede olumlu/olumsuz düşünce/önyargı sahibi olmak, proje ile ilgili teklif veren diğer bir kurum/kuruluştan olmak ve benzeri haller) görüş bildirmekten kaçınmak ve durumu derhal ilgili Gruba bildirmek,
- c) Halen çalışmakta oldukları kurum veya kuruluşların veya bu kurum veya kuruluşlarda görev alan kişilerin taraf oldukları projelerle ilgili değerlendirme yapmamak,
- d) Raporlarını TÜBİTAK tarafından istenen formatlara uygun olarak hazırlamak, görüş ve değerlendirmelerini gerekçelendirmek,
- e) Önerilen proje(ler) ile ilgili bilgi ve belgeler gönderilmiş ise, panelde görülecek tüm projelere ilişkin bilgi sahibi olarak panele gelmek,
- f) Projeye ilgili olarak öğrendikleri her türlü bilginin (moderatörün, panelistlerin ve proje danışmanlarının isimleri, panelistlerin / danışmanların değerlendirme veya görüşleri, panel toplantı içeriği, panel raporunun içeriği ve benzeri) ve kendileriyle TÜBİTAK arasında yapılan yazışma ve görüşmelerin gizli olduğunu bilerek bu gizliliğe uygun davranmak,
- g) Proje (önerisi) içeriklerini ve Panel ile ilgili bilgileri üçüncü kişilere aktarmamak,
- h) Proje (önerisi) içeriği ile proje çıktılarını şahsi amaçlarla kullanmamak; yazılı bilgi, bilgi notu, değerlendirme, çalışma ve görüş notlarını görev tamamlanınca imha etmek, veya imha edilmesi için ilgili proje sorumlusuna teslim etmek,
- i) Proje ekibi ile panel öncesi veya sonrası proje önerisi hakkında herhangi bir şekilde doğrudan veya dolaylı olarak iletişime geçmemek,
- j) Proje önerisinde bilimsel etik kurallara aykırı bir durum var ise GYKS'yi Panel toplantısı öncesi yazılı olarak bilgilendirmek.

Bu maddeye aykırı davranışlarda bulunduğu tespit edilen kişilere üç yıla kadar TÜBİTAK ile ilgili herhangi bir işte görev alma veya TÜBİTAK desteklerinden yararlanma hakkı verilmez. Bu durum kişinin çalıştığı kuruma bildirilir. Kişi TÜBİTAK çalışanı ise hakkında ilgili yönetmeliklere göre işlem yapılır. Ayrıca bu kişiler, yukarıda belirtilen hususlara aykırı davranışları nedeniyle TÜBİTAK'ın maruz kalabileceği her türlü zarardan sorumludur.

Moderatörün Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Madde 10- Moderatör, panelin bu yönergeye uygun olarak TÜBİTAK adına yönetilmesinden ve sonuçlandırılmasından; proje önerisi için "Panel Raporu"nun ve proje önerisinin panel sonucu aldığı puanların belirtildiği "Panel Puan Tablosu"nun hazırlanarak panelistlere imzalatılmasından ve panelle ilgili evrak ve dokümanın düzenli bir şekilde GYKS'ye teslim edilmesinden sorumludur. Moderatör hiç bir şekilde panelde yer alan projelere ilişkin görüş bildiremez ve puanlamaya katılamaz. Madde 10 da belirtilen tüm kurallar panelde görev yapan Moderatör, Proje Sorumlusu ya da GYKS'nin görevlendireceği üçüncü kişiler için de geçerlidir.

Yürürlük

Madde 11- Bu Yönerge Bilim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 12- Bu Yönerge hükümlerini TÜBİTAK Başkanı yürütür.